

Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
е-підпис Олег ЛАГОДНЮК

09.11.2021

03-10-64S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Профілактика виробничого травматизму і професійних захворювань		Prevention of occupational injuries and occupational diseases	
Шифр за ОП	ПП.15	Code in Educational Program	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor`s (first)	
Галузь знань Цивільна безпека	26	Field of knowledge Civil safety	
Спеціальність Цивільна безпека	263	Speciality Civil safety	
Освітня програма: Охорона праці		Educational Program: Occupational health and safety	

SYLLABUS

Educational Program

м. Рівне – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Профілактика виробничого травматизму і професійних захворювань» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Охорона праці» спеціальності 263 «Цивільна безпека». Рівне. НУВГП. 2021. 12 стор.

ОПП на сайті університету:

<http://ep3.nuwm.edu.ua/19939/1/ОПП%20бакалавр%20фін1.pdf>

Розробник силабусу:

Зошук Віталій Олегович, к.т.н, доцент

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 14.09.2021 року.

В.о. завідувач кафедри: Кухнюк О.М., к.т.н., доцент.

Керівник (гарант) ОП: Шаталов О. С., к.с/г.н., доцент.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № ___ від “___” _____ 20__ року

Голова науково-методичної ради з якості ННІБА: Макаренко Р.М., к.т.н., професор.

СЗ №-5982 в ЕДО

© Зошук В.О., 2021
© НУВГП, 2021

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Охорона праці
Спеціальність	263 «Цивільна безпека»
Рік навчання, семестр	3 рік, 2 семестр
Кількість кредитів	3 кредити
Лекції денна / заочна	18 годин / 2 год
Практичні заняття денна / заочна	16 годин / 8 год
Самостійна робота денна / заочна	58 годин / 80 год
Курсова робота	Ні
Форма навчання	Денна / заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	Українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*	
ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА	
Лектор	Зошук Віталій Олегович, доцент, к.т.н., доцент.
	
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Зошук Віталій Олегович
ORCID	https://orcid.org/0000-0001-7572-4677
Як комунікувати	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2456 ; v.o.zoshchuk@nuwm.edu.ua.
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ	
Анотація освітньої компоненти, в т.ч. мета та цілі	
<p>Запобігання нещасним випадкам на виробництві є невід'ємною складовою формування професійної компетентності. Даний курс забезпечує у майбутніх фахівців таким обсягом знань та навичок, щоб в реальних умовах виробництва вони змогли приймати такі інженерно-технічні рішення, за допомогою яких організація праці, обладнання та</p>	

машини, що експлуатуються не ставали джерелом до виникнення нещасних випадків і не призводили до виникнення професійних захворювань.

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців відповідного рівня знань та навичок з оцінки виробничого середовища на предмет виявлення небезпечних та шкідливих чинників, оцінки їх параметрів, прийняття рішень, спрямованих на їх усунення

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців відповідного рівня знань та навичок з оцінки виробничого середовища на предмет виявлення небезпечних та шкідливих чинників, оцінки їх параметрів, прийняття рішень, спрямованих на їх усунення.

Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2456>

Компетентності

Вивчення навчальної дисципліни надає здобувачам вищої освіти компетентностей щодо:

- (ПК-6) Здатність до оцінювання ризиків виникнення та впливу надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання та ризиків у сфері безпеки праці;
- (ПК-8) Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки об'єктів, технологічних процесів та виробничого устаткування для людини й навколишнього середовища;
- (ПК-10) Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення безпечної праці та запобігання виникненню нещасних випадків і професійних захворювань;
- (ПКс-24) Здатність аналізувати відповідність інженерно-технічних рішень в будівлях та спорудах нормативним вимогам з охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного стану та охорони навколишнього середовища;
- (ПКс-26) Здатність здійснення контролю за додержанням у підрозділах підприємства законодавчих та інших нормативно-правових актів з охорони праці, враховуючи особливості пожежної та техногенної небезпеки об'єкта, виробничих процесів, вимоги чинних нормативних документів в умовах виробництва;
- (ПКс-27) Уміти вивчати та аналізувати на основі діючих методів випадки виробничого травматизму, професійних і виробничо-обумовлених захворювань.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)

Результатами навчання, які набувають здобувачі вищої освіти вивчаючи дану дисципліну є:

- (РН-6) Пояснювати процеси впливу шкідливих і небезпечних чинників, що виникають у разі небезпечної події; застосовувати теорії захисту населення, території та навколишнього природного середовища від уражальних чинників джерел надзвичайних ситуацій, необхідні для здійснення професійної діяльності знання математичних та природничих наук;
- (РН-7) Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику, захист населення, запобігання надзвичайним ситуаціям;
- (РН-8) Передбачати екологічно-збалансовану діяльність, необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій;
- (РН-11) Визначати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування;
- (РН-14) Ідентифікувати небезпеки та можливі їх джерела, оцінювати ймовірність виникнення небезпечних подій та їх наслідки;
- (РН-21) Аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях;
- (РН-30) Визначати психофізіологічну та професійну придатності у процесі підготовки до діяльності, пристосування людини до навколишніх умов у процесі праці та їх вплив на безпеку праці.

Структура та зміст освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття про виробничий травматизм та професійні захворювання. (Лекцій: 2 години; Практичних: 2 години; Самостійна робота: 7 годин) (РН-6, РН-14);

Тема 2. Методи аналізу виробничого травматизму та профзахворювань. (Лекцій: 2 години; Практичних: 2 години; Самостійна робота: 7 годин) (РН-7);

Тема 3. Організаційні заходи попередження виробничого травматизму. (Лекцій: 4 години; Практичних: 6 години; Самостійна робота: 7 годин) (РН-6, РН-7, РН-11, РН-14, РН-22);

Тема 4. Технічні заходи попередження виробничого травматизму. (Лекцій: 2 години; Практичних: 4 години; Самостійна робота: 7 годин) (РН-6, РН-7, РН-8, РН-11, РН-14);

Тема 5. Колективні засоби захисту. (Лекцій: 4 години; Самостійна робота: 7 годин) (РН-6, РН-7, РН-8, РН-11, РН-14, РН-22);

Тема 6. Психофізіологічні заходи попередження виробничого

травматизму. (Лекцій: 2 години; Практичних: 2 години; Самостійна робота: 7 годин) (РН-7, РН-8, РН-14, РН-30);

Тема 7. Медико-профілактичні заходи попередження професійних захворювань. (Лекцій: 2 години; Самостійна робота: 8 годин) (РН-7, РН-14, РН-30);

Теми лекційних занять:

Тема 1. Поняття про виробничий травматизм та професійні захворювання. (Виробничий травматизм. Професійні захворювання. Виробничо обумовленні захворювання. Професійні отруєння. Аналіз причин виробничого травматизму та професійних захворювань. Класифікація виробничих травм та професійних захворювань.);

Тема 2. Методи аналізу виробничого травматизму та профзахворювань. (Класифікація методів аналізу. Статистичний метод аналізу. Топографічний метод аналізу. Груповий метод аналізу. Детерміністичні методи аналізу. Економічний метод. Метод анкет);

Тема 3. Організаційні заходи попередження виробничого травматизму. (Обов'язки та права працівників служби охорони праці з профілактики виробничий травматизму та професійних захворювань. Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці на підприємстві. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці посадових осіб. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці. Стажування, дублювання і допуск працівників до роботи. Види інструктажів з охорони праці. Порядок складання інструкцій з охорони праці. Забезпеченість робітників спецодягом і спецвзуттям, засобами індивідуального захисту.);

Тема 4. Технічні заходи попередження виробничого травматизму. (Технічні заходи попередження травматизму на виробництві. Знаки безпеки. Вимоги та влаштування огорожень. Вимоги щодо розташування технологічного обладнання. Механізація і автоматизація технологічних процесів і обладнання. Дистанційне управління. Контрольно-вимірювальні засоби. Блокувальні і сигнальні пристрої.);

Тема 5. Колективні засоби захисту. (Класифікація колективних засобів захисту. Засоби нормалізації повітряного середовища. Засоби захисту від іонізуючого випромінювання. Засоби захисту від інфрачервоного випромінювання. Засоби захисту від ультрафіолетового випромінювання. Засоби захисту від електромагнітного випромінювання. Засоби захисту від напруги магнітних і електричних полів. Засоби захисту від лазерного випромінювання. Засоби захисту від ультразвуку.);

Тема 6. Психофізіологічні заходи попередження виробничого травматизму. (Заходи запобігання фізичним і нервово-психічним перевантаженням. Психофізіологічна суть і критерії монотонності праці. Заходи запобігання травматизму внаслідок монотонності. Заходи

запобігання травматизму внаслідок невідповідності психофізіологічних чи антропометричних даних працівника.);

Тема 7. Медико-профілактичні заходи попередження професійних захворювань. (Організація профілактичних медичних оглядів. Організація лікувально-профілактичного харчування. Психофізіологічна експертиза.

Теми практичних занять:

Практична робота №1. Розрахунок площі адміністративних та побутових приміщень за санітарними нормами. Кількість 2 години;

Практична робота №2. Аналіз виробничого травматизму та профзахворювань статистичним методом. Кількість 2 години;

Практична робота №3. Розробка програми вступного інструктужу. Кількість 2 години;

Практична робота №4. Розробка інструкцій з охорони праці. Кількість 2 години;

Практична робота №5. Розробка комплексних заходів з попередження виробничого травматизму. Кількість 2 години;

Практична робота №6. Розробка технічних заходів попередження виробничого травматизму. Кількість 4 години;

Практична робота №7. Розробка психофізіологічних заходів попередження виробничого травматизму. Кількість 2 години.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

- Аналітичні навички
- Вміння працювати в команді
- Здатність до навчання
- Здатність логічно обґрунтовувати позицію
- Знаходити вихід з складних ситуацій
- Ініціативність
- Комплексне рішення проблем
- Критичне мислення
- Оцінювати ризики та приймати рішення
- Уміння слухати і запитувати
- Управлінські якості
- Формування власної думки та прийняття рішень

Форми та методи навчання

Форми проведення занять з навчальної дисципліни «Профілактика виробничого травматизму і професійних захворювань» включає такі методи навчання як словесні, наочні і практичні.

Лекція передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку та об'єднані загальною темою.

Наочні методи навчання передбачають, передусім, використання

демонстрації та ілюстрації у вигляді мультимедійних презентацій.

Практичні методи навчання спрямовані на розв'язання, ситуаційних задач, сприяють формуванню умінь і навичок, логічному завершенні пізнавального процесу стосовно конкретного розділу, теми.

Порядок та критерії оцінювання

Контроль знань здобувачів вищої освіти проводиться в усній, письмовій та в комп'ютерній формах і оцінюється в межах 100 балів (поточна складова 60 балів, підсумкова складова 40 балів). Здобувач вищої освіти набирає бали за виконання певних видів робіт (виконання практичної, самостійної роботи, опитування за матеріалом, тощо) в межах тем навчальної дисципліни. Для отримання екзаменаційної оцінки здобувачу вищої освіти необхідно набрати до 60 балів поточної складової та до 40 балів у сумі двох модулів по підсумковій складовій, виконати практичні заняття. У випадку коли за умовами положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол №1 від 19.02.2020)

https://nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=422&id=486&Itemid=1000000000000 здобувач отримав більше 60 балів йому можна виставити «автомат» з навчальної дисципліни, у випадку коли здобувач набрав менше 60 балів та не відповідає вимогам положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол №1 від 19.02.2020) https://nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=422&id=486&Itemid=1000000000000, підсумкова складова скасовується і здобувач складає іспит. Структуру та вміст контрольних питань та завдань визначає викладач керуючись діючих нормативних документів університету та доводить довідому здобувачів вищої освіти.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за темами навчальної дисципліни.

Назва теми	Бали
1. Поточна складова	
Тема 1. Поняття про виробничий травматизм та професійні захворювання.	9
Тема 2. Методи аналізу виробничого травматизму та профзахворювань.	9
Тема 3. Організаційні заходи попередження виробничого травматизму.	9
Тема 4. Технічні заходи попередження виробничого травматизму.	9

Тема 5. Колективні засоби захисту.	8
Тема 6. Психофізіологічні заходи попередження виробничого травматизму.	8
Тема 7. Медико-профілактичні заходи попередження професійних захворювань.	8
Разом за поточною складовою	60
2. Підсумкова складова	
Модульний контроль №1	20
Модульний контроль №2	20
Разом за модульною складовою	40
Всього	100

Перелік нормативних документів університету що регулюють порядок оцінювання та проведення контрольних заходів:

✓ Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) (Наказ №358 від 06.07.2020р)
<http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/1/Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20в%20НУВГП%202.pdf>

✓ Порядок організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП) у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) (зі змінами та доповненнями) (Наказ №168 від 04.04.2016р)
https://nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=422&id=417&Itemid=1000000000000;

✓ Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (Наказ №310 від 26.05.2019) –

<http://ep3.nuwm.edu.ua/5040/1/Положення%20про%20семестровий%20поточний%20та%20підсумковий%20зах.pdf> – регламентує порядок проведення семестрового поточного (модульного) та підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра денної і заочної форми навчання в Національному університеті водного господарства та природокористування, описує зміст і процедуру державної атестації, поточного, підсумкового та семестрового контролів;

✓ Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол №1 від 19.02.2020)

https://nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=

&task=frontfile.download&catid=422&id=486&Itemid=1000000000000 – описує критерії оцінювання навчальних досягнень та порядок рейтингування здобувачів вищої освіти;

✓ Методичні вказівки щодо формування, наповнення та оформлення сторінок навчальних дисциплін в Навчальній платформі НУВГП (для професорсько-викладацького складу) (схвалено науково-методичною радою НУВГП Протокол № 1 від 27.02.2019 р) <http://ep3.nuwm.edu.ua/13934/> – описують порядок оформлення та створення тестів для семестрового поточного та підсумкового контролів, порядок завантаження науково-методичних джерел в курси;

✓ Інструкція для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі <http://ep3.nuwm.edu.ua/19215/1/ІНСТРУКЦІЯ%20ДЛЯ%20ЗДОБУВАЧІВ%20ВИЩОЇ%20ОСВІТИ%20щодо%20організації%20та%20проведення%20навчальних%20занять%20у%20дистанційній%20формі%202020%20p.pdf>

Поєднання навчання та досліджень

-

Інформаційні ресурси

Базова

1. Жидецький В.Ц., Джигерей В.С., Мельников О.В. Основи охорони праці. – Львів: Афіша, 2000. – 350 с.;
2. Москальова В.М., Филипчук В.Л., Кусковець С.Л., Турченко В.О. Охорона праці в питаннях та відповідях.- Рівне: Редакц.-видавн. центр НУВГП, 2011. – 452 с.;
3. Ткачук К.Н., Иванчук Д.Ф. и др. Справочник по охране труда на промышленных предприятиях – К.: Техника, 1991.;
4. Ткачук К.Н., Филипчук В.Л. и др . Виробнича санітарія / За редакцією Ткачука К.Н. /: Навч. Посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 443с./ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2047/1/719889%20zah.pdf>.

Допоміжна

5. Москальова В.М. Охорона праці. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення. Рівне.НУВГП , 2009 ;
6. Промислова екологія : навч. посіб. / В. Л. Филипчук, М. О. Клименко, К. К. Ткачук [та ін.] ; за ред. В. Л. Филипчука. – Рівне : НУВГП, 2013. – 495 с.;
7. Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві : навч. посіб. / В. Л. Филипчук, К. Н. Ткачук, М. В. Сурговський [та ін.] ; за ред. В. Л. Филипчука. – Рівне : НУВГП, 2013. – 278 с. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/1874/1/732847%20zah.pdf>.

Дедлайни та перескладання

Здобувачі вищої освіти на протязі семестру зобов'язані здавати практичні на інші види робіт за які на протязі семестру отримують бали які накопичуються. На останній парі викладач виставляє за сумою балів поточну складову та оголошує інформацію про «автомати» за навчальною дисципліною. Передача модульних контролів відповідно до «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол №1 від 19.02.2020)

https://nuwm.edu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=422&id=486&Itemid=1000000000000 - не допускається.

У випадку отримання не задовільної оцінки за навчальну дисципліну повинен керуватися порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП (протокол вченої ради НУВГП №6 від 22.06.2016) <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/> який розглядає процедуру повторного вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін (проходження повторного курсу навчання).

Неформальна та інформальна освіта

«Положення про формальну та інформальну освіту в НУВГП»

<http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/1/Положення%20про%20неформальну%20та%20інформальну%20освіту%20в%20НУВГП.pdf>

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

-

Правила академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися «Кодексу честі студентів» [http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/1/Кодекс честі студентів зах.pdf](http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/1/Кодекс%20честі%20студентів%20зах.pdf).

Перевірку навчальних завдань неупереджено здійснює викладач.

Усі навчальні завдання повинні бути виконанні власноручно здобувачем вищої освіти, у разі виявлення однакових робіт, здобувач освіти не отримує бали і повинен виконати завдання повторно.

Підчас контрольних заходів здобувачу вищої освіти забороняється використовувати додаткові джерела інформації, окрім тих, що дозволив викладач. У разі виявлення бали за контрольний захід здобувач освіти не отримує.

Вимоги до відвідування

Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим як при очному так і в дистанційній формі навчання. У випадку пропуску занять здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати (виконати практичну роботу, вивчити матеріали лекцій, тощо). Пропуск з поважної причини вважається тим, що відбувся внаслідок хвороби (довідка з лікарні), якщо здобувач вищої освіти є учасником мобільності, якщо здобувач освіти знаходиться на індивідуальному плані і виконує усі вимоги відповідно до положення «Положення про

індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання Національного університету водного господарства та природокористування»

<http://er3.nuwm.edu.ua/6226/1/Положення%20про%20інд.%20графік%20навчання%20студ.%20%20денної%20форми%20навчання%20НУВГП%20зах.pdf> (відвідування практичних робіт є обов'язковим).

Завдання для відпрацювання здобувач вищої освіти отримує безпосередньо у викладача або надсилає запит на корпоративну пошту викладачу.

Усі матеріали відпрацювання здаються викладачеві особисто здобувачем вищої освіти або надсилаються на корпоративну пошту викладачу.

Навчання здобувачів вищої освіти з особливими потребами регулюється: «Концепцією щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами (осіб з інвалідністю) у Національному університеті водного господарства та природокористування»

<http://er3.nuwm.edu.ua/15913/1/Основна%20Концепція%20для%20навчання%20осіб%20з%20інвалідністю%20зах.pdf>.

Оновлення

Оновлення проводиться з метою оновлення змісту даного курсу, оновлюється при умові зміни кількості аудиторних занять, наукових досягнень, попереднього досвіду викладання дисципліни, тощо. Усі зміни вносяться на сторінку дисципліни (курса) в навчальну платформу Moodle.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

-

Лектор

Зошук В.О., к.т.н., доцент, доцент кафедри
Охорони праці та безпеки життєдіяльності